

P.O.Box 426, Cnr Taufua 'ahau & Mateialona Roads, Nuku'alofa, Kingdom of Tonga. Fax: (676)23 047
 Tel: (676) 21-400, Email:feedback@tongapower.to
Malu, Falala'anga, mo Ma'ama'a Fe'unga

PULUSI 'O E FAKAMATALA FAKATA'U 2017

'Oku fiefia 'a e Kautaha 'Uhila 'a Tonga mo 'ene ngaahi kautaha, ke pulusi 'ene fakamatala fakata'u 'o e 2017 'o fakatauhoua ki he Patiseti fakata'u 2017 pea mo e ngaahi taketi ki he 2018

Fakamatala Pa'anga 2017 mo e Taketi ki he 2018

Ta'u Fakapa'anga Ngata ki he 30 Sune	Patiseti	'Aotita'i	Taketi
	2017	2017	2018
	1 Siulai-30 Sune	1 Siulai-30 Sune	1 Siulai-30 Sune
	T\$	T\$	T\$
Pa'anga Hūmai	48,949,050	58,361,782	63,787,850
Ngaahi Fakamole	45,081,715	52,891,218	59,590,186
Tupu fakalukufua 'osi tukuhau'i	3,867,335	5,470,564	4,197,664
Tiviteni ke totongi ki he Pule'anga	1,220,568	3,300,000	3,000,000
Peseti 'o e tupu fakalukufua 'osi tukuhau'i 'i he Pa'anga Kamata	10%	9.23%	10%
Peseti 'o e tupu fakalukufua 'osi tukuhau'i 'i he Pa'anga Kamata mei he Pule'anga	10%	16.19%	11%

Ngaahi Taketi Kehe 2016 mo e 2017

Ta'u Ngata ki 30 Sune	Taketi	'Aotita'i	Taketi
	2017	2017	2018
Ngaahi Taketi 'o e Concession Contract¹			
Kepesiti 'oku malava ke ma'u			
Kepesiti 'o e kotoa 'o e ngaahi misini 'uhila (MW)	21	22	21
Lahi 'o e kepesiti kuo ngaue'aki			
Louti fekitoa fakakatoa 'o e ngaahi misini 'uhila (%)	70	59	54
Tu'unga 'o e tufaki 'o e 'uhila ²			
Koe mole 'i hono tufaki 'o e 'uhila (%)	11	11.3	11
Nouti 1: Ko e a'usia 'a e tu'unga sēvesi lelei ki he kau kasitoma, ngaahi ngaue ki hono ngaahi 'o e 'uhila, mole 'o hono tufaki 'o e 'uhila, 'oku makatu'unga ia 'i he tupu fe'unga 'oku tākaki ke malava 'a e ngaahi 'inivesimēni 'i ha ngaahi me'angaue fe'unga ke a'usia ai 'ae ngaahi taumu'a kuo fokotu'u.			
Nouti 2: Ko e Aleapau kuo 'osi Fakamo'oni (Concession Contract) 'oku ne fakapapau'i ki he Kautaha 'Uhila 'a Tonga ke holoki 'a e mole ki hono tufaki 'o e 'uhila (line loss) ki he 12% 'o kamata mei he 'aho 1 Siulai 2015 kihe 30 Sune 2016, mo 11% mei 01 July 2016 to ki he 30 Sune 2018.			

Ko e Tupu Fakalukufua kuo 'osi tukuhau'i ki he ta'u (fakalukufua 'ae kulupu kau ai 'ae ongo kautaha kasa Tonga Gas & Home Gas) ko e \$5,470,564 (2016: \$5,504,913).

Lolotonga 'a e ta'u, ne tokoni ai 'a e kautaha ki he ngaahi poloseki 'oku tokoni mai ai 'ae ngaahi Pule'anga muli, 'a ia koe Tongatapu Village Network Upgrade Project (TVNUP) 'a Nu'usila, Ha'apai Cyclone Ian Relief Project ; Outer Islands Renewable Energy Project and Outer Islands Energy Efficiency Project 'a e Asian Development Bank, European Union mo 'Aositelēlia, Upgrade of Grids Project 'a e World Bank, Niutoua Wind Farm 'a JICA, 'o tākaki ia ki he ngaahi polōseki 'oku totongi pe 'e he kautaha.

Ko e lipooti fakata'u 'ae kautaha, 'e malava ke ma'u ta'etotongi ia mei he uepisaiti 'a e kautaha, 'i he tu'asila koe www.tongapower.to.

Ko e ngaahi fakamatala fekau'aki pea mo e ngaahi ngāue fakapa'anga 'i he vaha'a 'o e kautaha mo 'ene ngaahi kautaha, pea mo e Pule'anga he ta'u fakapa'anga 30 June 2017, 'o kau ai;

(i) ha Pa'anga Kamata, 'i he tatau 'o e nō pee 'ikuiif, 'a e lahi 'o e pa'anga koia, ko e totongi tupu, pea mo e teemi 'oku totongi fakafoki ai: [Na'e 'ikai ha fakahū mai 'o ha pa'anga kamata mei he Pule'anga 'o Tonga ki he ta'u fakapa'anga 'oku ngata 'i he 'aho 30 'o Sune 2017. Na'e fakahā 'e he Kau Talekita 'a e Tiviteni ke totongi ki he Pule'anga koe \\$3.3 miliona \(2016: \\$3 miliona\) 'i he fakataha fakata'u 'i Novema 2017.](#)

(ii) ko e kotoa 'ae ngaahi no 'oku malu'i 'e he Pule'anga ki he lelei 'a e kautaha:

[I he 'aho 30 Sune 2017, na'e 'ikai malu'i 'e he Pule'anga 'a e ngaahi no 'a e kautaha.](#)

(iii) ko e lahi 'o e totongi fakapa'anga mei he Pule'anga ki he ngaahi sevisi 'a e kautaha 'o laka hake he peseti 'e 10 'o e pa'anga hu mai fakata'u, ko ha fakamatala nounou ki he ngaahi sevisi ko'eni:

[Koe pa'anga fakakatoa ne totongi 'e he Pule'anga mo e ngaahi pisinisi 'a e Pule'anga, ki hono totongi 'o e ngaahi mo'ua 'uhila ki he kautaha, na'e \\$6,651,127 \(2016: \\$6,868,703\). Ko e ngaahi totongi ni ne fai ia 'i he ngaahi teemi fakakomesiale angamaheni pe, 'o 'ikai laka hake ia 'i he founga ko ia kapau 'e fakahoko mo ha sino pe kautaha kehe.](#)

(iv) Koe ngaahi totongi fakapa'anga makehe ne fai 'e he Pule'anga ki he kautaha mo 'ene ngaahi kautaha [Na'e totongi 'e he Pule'anga 'o Tonga 'a e GPO subsidy ki he kautaha 'a ia na'e \\$621,325 \(2016: \\$0\) 'i he 'aho 30 Sune 2017. Ko e tokoni lifeline ko'eni 'ae Pule'angaa fakafou he Tiviteni 'ae Kautaha 'Uhila oku malava ai ke holo hifo 'ae totongi 'uhila ki he 100% oe ngaahi 'apii nofo'angaa ki he seniti 'e 70 ki he kilouati. Oku fakahoko 'ae holo ko'eni ki he 'uluaki houa kilouati 'e 100 oku ngaue'aki 'e ngaahi 'api nofo'angaa he mahina. Tokoni lahi eni ki he 65% 'ae kau kasitoma fakalukufua 'ae Kautaha 'Uhila 'a Tonga. Oku fakafuofua ki he 65% 'ae kau kasitoma 'ae Kautaha 'Uhila 'a Tonga 'oku nau ngaue'aki 'ae 'iuniti 'e 100 pe si'i ange 'i he mahina. Koe holo kihe seniti 'e 70 ki he 'iuniti ko'eni oku seniti ia 'e 15 ki he 'iuniti \(kWh\) pee koe 18% ia oe totongi 'uhila \\$0.8586.](#)